

Dezyderat nr 1
Parlamentarnego Zespołu ds. Obrony Polskiej Samorządności
do Prezesa Rady Ministrów
w sprawie polskiej samorządności
uchwalony na posiedzeniu w dniu 9 lutego 2017 r.

8 marca 1990 roku Sejm Rzeczypospolitej Polskiej przyjął ustawę o samorządzie terytorialnym, na mocy której samorządność po wielu latach powróciła do Polski. 27 maja 1990 roku Polacy uczestniczyli w wolnych wyborach samorządowych, co stanowiło pierwszy krok do decydowania o swoich lokalnych środowiskach.

Po 27 latach polski samorząd znalazł się w poważnym niebezpieczeństwie jego ograniczenia, wręcz faktycznej likwidacji. Nowo powstały Zespół Obrony Polskiej Samorządności z oburzeniem przyjmuje propozycje koalicji rządowej dotyczące zmiany ustroju miasta stołecznego Warszawy, ograniczenia kadencyjności organów wykonawczych gmin oraz przenoszenia wielu uprawnień z poziomu województwa, powiatu i gminy na poziom centralny. Przykładem jest tu, uchwalona podczas VIII kadencji Sejmu, ustawa o jednostkach doradztwa rolniczego oraz obecnie procedowana – nowelizacja ustawy Prawo ochrony środowiska.

Szczególne zaniepokojenie wywołują projekty dotyczące „inżynierii wyborczej”, np. projekt ustawy o ustroju miasta stołecznego Warszawy. Inicjatywa poselska nie została poddana procesowi konsultacji społecznych, jak ma to miejsce przy projektach rządowych. Powyższy projekt wywołuje ogromne niezrozumienie opinii publicznej, mieszkańców Warszawy oraz okolicznych gmin, których dotyczy. Należy zauważyć, że Europejska Karta Samorządu Terytorialnego w art. 5 stanowi, iż „Każda zmiana granic społeczności lokalnej wymaga uprzedniego przeprowadzenia konsultacji z zainteresowaną społecznością, możliwie w drodze referendum, jeśli ustawa na to zezwala”. Rozwiązania zawarte w projekcie nie pozostają oderwane od celów politycznych. Projekt, w opinii wielu ekspertów, służy dostosowaniu granic okręgów wyborczych na potrzeby wyborów prezydenta Warszawy, co stanowi łamanie wszelkich zasad legislacyjnych. Propozycje zmian powinny zostać poddane ocenie w procesie konsultacji społecznych a także referendum w zainteresowanych gminach. Należy ponadto odpowiedzieć na pytanie, czy rząd zamierza dokonać podobnej „inżynierii wyborczej” w kolejnych miastach, czy czeka to także Łódź, Gdańsk, Poznań czy Wrocław?

Niemniejsze emocje wzbudza propozycja ograniczenia biernego prawa wyborczego w wyborach do organów wykonawczych gmin. W przestrzeni medialnej pojawił się pomysł ograniczenia kadencji dla wójtów, burmistrzów i prezydentów do dwóch, z mocą wsteczną, co stanowi modelowy przykład retroakcji (działania prawa wstecz). Takie działanie byłoby sprzeczne z art. 62 Konstytucji RP, który zapewnia czynne prawo wyborcze, „obywatel polski ma prawo udziału w referendum oraz prawo wybierania Prezydenta Rzeczypospolitej, posłów, senatorów i przedstawicieli do organów samorządu terytorialnego, jeżeli najpóźniej

w dniu głosowania kończy 18 lat” oraz z art. 60, zapewniającym obywatelom polskim prawo dostępu do służby publicznej na jednakowych zasadach.

Należy podkreślić, że art. 31 ust. 3 Konstytucji RP stanowi, że „ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób. Ograniczenia te nie mogą naruszać istoty wolności i praw”. Ponadto należy wskazać, za prof. Hubertem Izdebskim, że „podstawowe znaczenie miałyby ustalenie, czy takie ograniczenie biernego i pośrednio czynnego prawa wyborczego służyłoby, w granicach proporcjonalności, ochronie którejś z wartości wymienionych w art. 31 ust. 3 Konstytucji i czy nie naruszałoby ustalonego rozumienia zasady równości”.

Parlamentarny Zespół ds. Obrony Polskiej Samorządności wzywa Prezesa Rady Ministrów i Radę Ministrów do zaprzestania niszczenia Polski samorządowej, jedyne jeszcze działającego elementu państwa polskiego.

/-/ Piotr Zgorzelski

Przewodniczący Zespołu